

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Auctarium. Sive Additiones Ad Viri Clarissimi Henr. Zoesii
J.V.D. Universum Jus Canonicum**

Geismar, Justus Moritz von

Coloniæ Agrippinæ, 1691

Ad tit. XVIII. de furtis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62259)

aut non impedivit, quin ægrè opulentiè nuheret, ad nihil tenetur stuprator.

Idem *lib. 5. cap. 3. dub. 3.* Luxuria habet filias ex parte intellectus 4. *Cecitatem mentis, præcipitationem; inconsiderationem; inconstantiam.* & 4. ex parte voluntatis: *Amorem sui; Odium DEI, Affectum præsentis sæculi, Honorè futuri*

Idem *dub. 4.* Recenset filius invidiæ; odium, detractionem, gaudium in malis proximi, iustificationem; differt ab *emulatione & zelo*, ubi quis dolet, quòd sibi desit illud bonum, & ab *indignatione*, ubi quis dolet, quòd alter eo bono indignus &c.

Optans se non fuissetatum &c. vel diem esse maledictum, si tantum intendat maledicere creaturæ irrationali v. g. diei, est tantum veniale; aliquando nullum ut Job. si autem directè attendat optare malum homini sive sibi, sive alteri, est mortale.

Ad num. 5. Observa. Si agatur ad separationem quoad thorum, quòd agatur civiliter, tamen *cap. 5. de procurat.* dicat hanc accusationem esse mixtam inter civilem & criminalem, ut in ea per præsentiam principalium personarum securius procedatur.

Ad num. 13. Observa ex *Laym. lib. 5. tract. 10. cap. 6. n. 9.* ubi ait quasdam actiones ab objecto suo ita malas esse, ut malitia separabilis non sit, v. g. DEUM odisse, mentiri (quo refertur adulterari) quasdam malas esse, & contra jus naturale, quæ tamen cohonestari possunt, si talium exercendarum jus conferatur ab eo, qui potestatem habet, v. g. furtum, si Dominus consentiat, vel consentire debeat; Occisio innocentis,

si DEUS, qui est Dominus humanæ vitæ consentiat.

Ad num. 14. Observa, quòd Oseas Propheta publicus iussus fuerit accedere ad mulierem fornicariam, & cum ea actum habuerit, non tamen fornicarium, sed conjugalè; agnovit enim ex revelatione Divina, quòd sibi daretur in uxore, cui ipsa consentire debuit.

A D T I T. XVII.

De Raptoribus, Incendiariis & violatoribus Ecclesiarum.

Observa ex *Busenb. lib. 3. tr. 4. cap. 2. dub. 2.* Si quis consentientem abducat, non est propriè raptus, sed fuga, non addens malitiam, distinctam à fornicatione. Raptores seu detentores rerum Ecclesiasticarum coram utroque Judice tam Ecclesiastico, quàm sæculari conveniri possunt. *Gonz. c. cum sit generale 8. de foro compet.*

Ad nu. 2. in fine addde. Ex *Sann. tom. 3. dist. ultim. q. 7. n. 14.* qui ait, quòd jure antiquo raptus non dirimebat matrimonium, ita ut potuerit famina, metu & violentia cessante etiam non restituta loco tuto, contrahere matrimonium per *cap. fin. h. 2. & n. 55.* Si mulier rapiat virum, non dirimitur matrimonium, ut tenet communis: quia Tridentinum de viro loquitur, & est lex odiosa.

A D T I T. XVIII.

De furtis.

Observa ex *Busenb. lib. 5. c. 3. dub. 2.* Avaritia est inordinatus appetitus temporalium. Filius habet. 1. *Obduracionem cordis* contra egentes. 2. *Inquietudinem*

nem cordis. 3. Violentiam. 4. Fallaciam in verbis 5. Fraudem & dolum in factis. 6. Proditionem &c.

Qui furatur hominem & vendit, ultimo supplicio afficiendus est. Pro furibus & latronibus in flagranti crimine deprehensis & occisis non orat Ecclesia; si verò in morte peccata confiteantur, Communionem illis non denegat. Fur occultus post pœnitentiam ad sacros Ordines promoveri potest. *Gonz. ad cap. 1. 2. c. 5. b. 1.*

Ad num. 4. Observa ex Busenb. lib. 3. tr. 5. ca. 1. dub. 5. Si furtor particulas panis à diversis surripiat, si mercatores utantur brevioribus ulnis &c. peccant graviter, quia nocent Reipublicæ, & praxis illa valde perniciosa est societati humanæ. Excusantur subinde à gravi, si non intendat notabile aliquid accipere. Secundò, si id faciant, ut se servent indemnes; vel quia aliàs non lucrarentur, vel pretium augere deberet, & tunc inveniuntur emptores, si aliàs non haberent unde se vel suos alant.

Ad num. 12. in fine adde ex Busenb. lib. 2. tr. 3. cap. 2. dub. 5. art. 1. Etsi is, qui scandalizavit alios, teneatur illis rursus dare bonum exemplum, si quis tamen nudo exemplo suo alios ad furtum induxit, neque exhortatione, consilio vel mandato coopertus est, non tenetur ad restitutionem, quia talis inductio est tantum contra charitatem, non justitiam. Idem ait esse Lessius, si cum Cajjo v. g. potires eâ intentione, ut is consumptis pecuniis fureretur.

AD TIT. XIX.

De Usuris

Ad num. 5. adde Huc referri potest

Cambium, quod est permutatio pecuniæ cum pecunia, differt à mutuo, quia mutuum perficitur traditione pecuniæ ab uno facta, cambium non Mutuum etiam in aliis rebus locū habet, cābium nōn nisi in pecunia. Aliud est *manuarium seu minutum*, quando eodem loco & tempore pecuniæ commutantur. Aliud *locale*, quod mutat pecuniam in loco distante. Utrumque est licitum. Sic etiam licet Officiali, qui pecuniam Principis congregat, eam in cambium dare, modò Dominus non prohibeat, & Officialis tam potens sit, ut possit talem pecuniam statim, cūm petitur, exhibere, quia Domino damnum non evenit, neclutrum cessat. Ita Pater Kichler. *disp. 13 sect. 4.* Idem est si Dominus famulo det 100. v. g. aureos alteri deferendos. Potest enim famulus eos licitè permutare per cambium, & lucrum sibi reservare, quia hoc industriæ est, nisi alia, sit mens Domini. Idem ibid. tradit quòd *cambia sicca* sint cavenda. Est autem *secum*, quādo usuram pallio sub cambio dans ipsi hic pecuniam, ut mihi Romæ v. g. solvat plus, quem tamen scio Romæ solvere non posse.

Non est usura si mutuans nihil intendat, ut pretium, sed tantum speret aliquid ex gratitudine, & ea intentione illi aliquid detur, licet illud in finem principalem intendat. Quod si autem intelligeret donatum non gratis, teneretur restituere quantum inde ditior evasisset. *Busenb. lib. 3. tr. 5. cap. 3. dub. 7.*

Ad num. 5. ait Busenb. lib. 3. tr. 5. cap. 3. dub. 15. quod pro fidejussione liceat accipere pretium, etsi nullum periculum timeatur; quia ex se est pretio estimabilis. Ad